

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2017, sp. zn. 29 Cdo 387/2016, ECLI:CZ:NS:2017:29.CDO.387.2016.1

Číslo: 10/2019

Právní věta: Výslovný zákaz určitého ujednání stran ve smyslu § 1 odst. 2 části věty před středníkem o. z. může být přímý i nepřímý. V případě přímého zakazu zákon výslovně určuje, že se určité jednání zakazuje (srov. např. § 1 odst. 2 části věty za středníkem o. z.). O nepřímý výslovný zákaz jde zpravidla tehdy, zakazuje-li zákon odchylné ujednání stran tím, že je prohlašuje za neplatné, případně za zdánlivé, či určuje, že se k němu nepřihlíží (srov. např. § 580 o. z.). Právní úprava statutárního orgánu (tj. určení, který z orgánů právnické osoby je statutárním a jak se vytváří), stejně jako úprava způsobu, jakým členové statutárního orgánu právně jednají za právnickou osobu (jak ji zastupují), spadá do kategorie práva týkajícího se postavení osob ve smyslu § 1 odst. 2 o. z. Právní normy upravující osobní status (fyzických i právnických osob) spadají mezi normy chránící veřejný pořádek. Společné jednání prokuristy a člena statutárního orgánu není přípustným způsobem zastupování obchodní korporace podle § 164 odst. 2 o. z. a nemůže být zapsáno jako způsob, jakým členové statutárního orgánu jednají za obchodní korporaci, do obchodního rejstříku podle § 25 odst. 1 písm. g) z. v. r.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2017

Spisová značka: 29 Cdo 387/2016

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Jednání za právnickou osobu (o. z.), Jednatel, Neplatnost právních jednání (o. z.) [Právní jednání (o. z.)], Prokura, Společnost s ručením omezeným, Zastoupení

Předpisy: § 1 odst. 2 o. z.

§ 164 o. z.

§ 580 o. z.

§ 588 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Společnost CSC C. S. s. r. o. (dále též jen „společnost“) se návrhem ze dne 19. 2. 2014 domáhala zápisu Ing. J. K., jako jednatele se dnem vzniku funkce 13. 2. 2014, zápisu údaje o podřízení společnosti zákonu č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále též jen „z. o. k.“], jako celku postupem dle § 777 odst. 5 z. o. k. a dále zápisu

změny způsobu jednání statutárního orgánu do obchodního rejstříku, a to v tomto znění: „Za společnost jednají vždy alespoň dva jednatele společně, anebo jeden jednatel společně s jedním prokuristou. Pokud má společnost pouze jednoho jednatele, je společné jednání jednatele a prokuristy vyloučeno.“

2. Městský soud v Praze (dále též jen „rejstříkový soud“) usnesením ze dne 25. 2. 2014, č. j. C 41857-RD39/MSPH, Fj 34104/2014, návrhu v prvních dvou bodech vyhověl (výrok I.) a v části zápisu změny způsobu jednání statutárního orgánu jej zamítl (výrok II.).

3. Rejstříkový soud, cituje § 194 odst. 1 z. o. k. a § 450 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“), dovedl, že navrhovaný „způsob jednání statutárního orgánu“ není přípustný, neboť „by znamenal, že prokurista je postaven na roveň jednatele, tedy že je také statutárním orgánem společnosti“. Ujednání společenské smlouvy upravující navrhovaný způsob zastupování odporuje zákonu a je neplatné dle § 580 odst. 1 o. z., neboť „smysl a účel zákona jednoznačně odlišují jednatele jakožto statutární orgán společnosti a prokuristu jakožto druh smluvního zastoupení“.

4. V záhlaví označeným usnesením Vrchní soud v Praze k odvolání společnosti do výroku II. rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

5. Odvolací soud – cituje § 164, § 450, § 451, § 452 a § 453 o. z. a dále § 44 odst. 5 a § 47 z. o. k. – přisvědčil rejstříkovému soudu v závěru, že právní úprava způsobu jednání členů statutárního orgánu za právnickou osobu neumožňuje libovolně kombinovat jednání členů statutárních orgánů s jednáním smluvních či zákonných zástupců právnické osoby. Společenská smlouva společnosti je v odpovídající části bez dalšího neplatná dle § 588 věty první o. z.; proto nelze návrhu v této části vyhovět.

6. „Prolnutí jednání člena statutárního orgánu s jednáním prokuristy brání“ podle odvolacího soudu „též limity jednání prokuristy, jak vyplývají z § 450 o. z., kdy prokura je koncipována jako zvláštní druh smluvního zastoupení v rozsahu právních jednání, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky (s výjimkami uvedenými v § 450 odst. 1, větě druhé o. z.), zatímco jednatelské oprávnění statutárního orgánu je podle § 164 odst. 1 o. z. neomezené“. Názor společnosti, že v případě, kdy prokurista jedná spolu s jednatelem, se neuplatní omezení prokury dle § 450 odst. 1 o. z., nemá dle odvolacího soudu oporu v platné právní úpravě.

7. Společností navržený zápis způsobu jednání za společnost odporuje taktéž ustanovením § 25 odst. 1 písm. g) a i) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále též jen „z. v. r.“), které předpokládají samostatný zápis statutárního orgánu a způsobu, jak za právnickou osobu jedná, a samostatný zápis prokury a prokuristy, včetně způsobu, jakým (prokurista) jedná.

8. Podle přesvědčení odvolacího soudu by opačný názor, prosazovaný společností, vedl „k absurdnímu závěru, že lze zrovna tak přiznat oprávnění jednat společně se členem statutárního orgánu i dalším osobám, jež jsou ve vztahu smluvního či zákonného zastoupení k dané právnické osobě. To by ve svém důsledku vedlo k úplnému popření významu existence statutárního orgánu u právnických osob“. Skutečnost, že je rakouská či německá právní úprava odlišná, není pro výklad českých právních předpisů relevantní. Německá ani rakouská právní úprava na poměry obchodních korporací založených podle českého právního řádu nedopadá; lze k ní přihlídnout pouze podpůrně, typicky v případě pochybností o výkladu konkrétní právní normy, tak tomu ale v daném případě není.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala společnost dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva (která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena), zda a případně v jakém rozsahu je dle právní úpravy účinné od 1. ledna 2014 možné společné jednání jednatele a prokuristy za společnost s ručením omezeným. Navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil a návrhu i v části zápisu způsobu jednání za společnost vyhověl.

10. Poukazujíc na závěry části literatury, jakož i na německou a rakouskou právní úpravu, dovolatelka dovozuje, že právní úprava účinná od 1. 1. 2014 společné jednání jednatele a prokuristy za společnost s ručením omezeným nevylučuje.

11. Dovolatelka zdůrazňuje, že společné jednání jednatele a prokuristy není výslovně v českém právním řádu zakázáno, nepříčí se dobrým mravům ani veřejnému pořádku a „ve vztahu k prokuristům současně nemůže jít ani o úpravu, která by se týkala statusových věcí, neboť prokuristé jsou pouze smluvními zástupci, kteří v organizačním uspořádání společnosti nejsou nijak zakotveni“.

12. Za nesprávný, resp. nedostatečně odůvodněný považuje dovolatelka i závěr odvolacího soudu o neplatnosti ujednání společenské smlouvy, upravujícího společné zastupování společnosti jednatelem a prokuristou. Dovolatelka dovozuje, že smysl a účel zákona nevyžadují, aby tato část společenské smlouvy byla neplatná, majíc za to, že zde nejde ani o porušení dobrých mravů, ani o narušení veřejného pořádku.

13. Dovolatelkou zvolený způsob zastupování má jednatelům sloužit k ulehčení způsobu jednání za společnost a umožnit, aby v případech, kdy není druhý z jednatelů bezprostředně k dosažení, mohl jeden z jednatelů jednat společně s prokuristou.

14. Jde-li o omezení jednatelského oprávnění obsažené v § 450 odst. 1 o. z., má dovolatelka za to, že se (obdobně jako je tomu ve Spolkové republice Německo či v Rakouské republice) v případech, kdy prokurista zastupuje společnost společně s jednatelem, neuplatní.

15. Dovolatelka dále poukazuje na sblížení právní úpravy prokury s postavením členů statutárního orgánu; i prokurista je povinen jednat s péčí řádného hospodáře, uplatní se na něj i pravidla o střetu zájmů.

16. Česká právní úprava společnosti s ručením omezeným a prokury se podle přesvědčení dovolatelky ve všech podstatných aspektech shoduje s německou a rakouskou právní úpravou; dospěl-li odvolací soud k odlišným závěrům, než které jsou přijímány v uvedených jurisdikcích, rozhodl v rozporu s principem předvídatelnosti soudního rozhodování.

III.

Přípustnost dovolání

17. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k vyřešení dovolatelkou předestřené otázky, v judikatuře Nejvyššího soudu dosud neřešené.

IV.

Důvodnost dovolání

18. Odborná literatura není v řešení dovolání otevřené otázky jednotná. Někteří autoři dovozují, že společné jednání prokuristy a člena statutárního orgánu představuje přípustný způsob zastupování obchodní korporace [srov. např. Pokorná, J. in Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654), Wolters Kluwer, Praha, 2014, s. 1089, Josková, L.: Je podle

NOZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy?, *Rekodifikace & praxe*, 4/2013, s. 7 a násl., či Eichlerová, K.: Společné jednání jednatele a prokuristy, *Rekodifikace & Praxe*, číslo 4, ročník 2015, s. 22], jiní se kloní k závěru opačnému [srov. např. Dávid, R. in: Lavický, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654)*. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 1685, Hurychová, K. *Prokura v novém občanském zákoníku*. *Bulletin advokacie*, číslo 9, 2014, s. 35].

19. Nejvyšší soud se již přiklonil k druhému z publikovaných názorů a soudní praxi – jde-li o řešení dovoláním otevřené otázky hmotného práva – sjednotil tím, že občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu dne 10. 2. 2016 schválilo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 8. 2015, č. j. [14 Cmo 184/2014-RD131](#), k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek s právní větou: „Společné jednání prokuristy a člena statutárního orgánu není přípustným způsobem zastupování obchodní korporace podle § 164 odst. 2 o. z. a nemůže být zapsáno jako způsob, jakým členové statutárního orgánu jednají za obchodní korporaci, do obchodního rejstříku podle § 25 odst. 1 písm. g) z. v. r.“ Toto rozhodnutí bylo následně uveřejněno pod č. 42/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní.

20. Důvod přehodnotit závěr vyjádřený v citované právní větě pak Nejvyšší soud neshledal ani na základě argumentace predestřené v dovolání.

21. Způsob, jakým členové statutárního orgánu zastupují (jednají za) právnickou osobu, upravuje (obecně, pro všechny právnické osoby, tj. i pro obchodní korporace) ustanovení § 164 o. z., jež stanoví:

22. Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech (odstavec první). Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání (odstavec druhý).

23. Právní úprava statutárního orgánu (tj. určení, který z orgánů právnické osoby je statutárním a jak se vytváří), stejně jako úprava způsobu, jakým členové statutárního orgánu právně jednají za právnickou osobu (jak ji zastupují) spadá do kategorie práva týkajícího se postavení osob ve smyslu § 1 odst. 2 o. z. (tzv. statusová úprava); v právní teorii srov. shodně např. Eliáš, K.: K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku. In: *Sborník mezinárodní konference XXIII. Karlovarské právnické dny*. Praha. Leges, 2015, s. 79, nebo Melzer, F., Tégl, P. a kol., *Občanský zákoník – velký komentář*, Svazek I, § 1-117, Praha: Leges, 2013, s. 61. Ujednání porušující tuto úpravu jsou výslovně zakázána (§ 1 odst. 2 o. z.).

24. Poukazuje-li dovolatelka na skutečnost, že právní úprava prokury nepatří mezi tzv. statusové otázky právnických osob (s čímž Nejvyšší soud souhlasí), přehlíží, že v projednávané věci jde o posouzení přípustnosti (platnosti) ujednání společenské smlouvy upravujícího způsob zastupování společnosti členy statutárních orgánů (jednateli).

25. Tvoří-li statutární orgán více osob, vychází občanský zákoník z toho, že jde o kolektivní (statutární) orgán (§ 164 odst. 2 věta první o. z.). Od této (obecné) koncepce se odchyľují (mimo jiné) ustanovení § 44 odst. 5 a § 194 z. o. k., podle nichž má-li společnost více jednatelů, tvoří každý z nich (samostatný) unipersonální statutární orgán, neurčí-li společenská smlouva, že jednatelé tvoří (jeden) kolektivní orgán. Jinými slovy, má-li společnost s ručením omezeným dva jednatele, má dva jednoosobní statutární orgány, ledaže společenská smlouva určí, že jednatelé tvoří kolektivní orgán; v tom případě má společnost jeden dvoučlenný statutární orgán.

26. Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. [29 Cdo 880/2015](#), uveřejněném pod č.

20/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní (dále jen „R 20/2016“), vysvětlil, že ustanovení § 164 odst. 2 o. z. dopadá i na právnické osoby s více unipersonálními statutárními orgány; opačný závěr by znamenal, že členové jejich (unipersonálních) statutárních orgánů je zastupují bez dalšího ve všech záležitostech samostatně (§ 164 odst. 1 o. z.) a zakladatelské právní jednání nemůže určit (s využitím pravidla vyjádřeného v § 164 odst. 2 věte druhé o. z.) jinak.

27. I pro společnost s ručením omezeným, mající více jednatelů, kteří netvoří kolektivní orgán, tudíž platí, že každý z jednatelů zastupuje společnost ve všech věcech samostatně, neurčí-li společenská smlouva jiný způsob zastupování. Společenská smlouva tak může např. určit, že společnost musí zastupovat vždy více jednatelů společně (tzv. „pravidlo čtyř či více očí“), může svěřit zástupčí oprávnění pouze některým jednatelům apod. (srov. důvody R 20/2016).

28. Jakkoliv § 164 odst. 2 věta druhá o. z. otevírá široké možnosti odchylné úpravy způsobu zastupování právnické osoby členy jejího statutárního orgánu v zakladatelském právním jednání, stanoví i určité limity pro taková ujednání. Odchýlení od základního pravidla (samostatného zástupčího oprávnění každého z členů statutárního orgánu) je totiž možné pouze „uvnitř“ kolektivního statutárního orgánu či více jednoosobních statutárních orgánů (srov. shodně Dávid, R. i Hurychová, K. op. cit. výše).

29. Zastupování právnické osoby navenek je jednou ze základních působností statutárního orgánu, již zásadně nelze statutárnímu orgánu odebrat (ani ujednáním v zakladatelském právním jednání). Jak již bylo řečeno, základní pravidlo (samostatné zástupčí oprávnění každého člena statutárního orgánu) sice může být (zakladatelským právním jednáním) modifikováno, ale pouze způsobem, který ustanovení § 164 odst. 2 o. z. připouští, tedy nastavením „uvnitř“ tohoto orgánu. Zástupčí oprávnění členů statutárního orgánu nelze vázat na společné jednání dalších osob, které nejsou členy statutárního orgánu. Taková ujednání by porušovala právní úpravu statutárních orgánů a způsobu, jakým jejich členové zastupují právnickou osobu, spadající do kategorie práva týkajícího se postavení osob ve smyslu § 1 odst. 2 o. z.

30. Jakkoliv Nejvyšší soud považuje argumentaci závěry přijímanými právní doktrínou a judikaturou v zemích s právními řády blízkými České republice za relevantní i pro výklad českých právních předpisů, je při takové argumentaci nutné (mimo jiné) pečlivě zkoumat znění dotčených zahraničních právních předpisů. Poukazuje-li dovolatelka na závěry akceptované ve Spolkové republice Německo a v Rakouské republice, přehlíží, že - jde-li o přípustnost společného jednání člena statutárního orgánu a prokuristy - je právní úprava v těchto zemích odlišná. Na rozdíl od České republiky připouští tuto možnost v Rakouské republice výslovně ustanovení § 18 odst. 3 zákona z 6. března 1906 o společnostech s ručením omezeným (zákon o GmbH, GmbHG), říšská sbírka zákonů č. 58/1906, a obdobná úprava zde je i pro akciovou společnost [§ 71 odst. 3 spolkového zákona z 31. března 1965 o akciových společnostech (akciový zákon 1965), spolková sbírka zákonů č. 98/1965]. Ve Spolkové republice Německo je tato možnost sice výslovně zakotvena pouze pro akciové společnosti [§ 78 odst. 3 akciového zákona z 6. září 1965 (spolková sbírka zákonů I, str. 1089), který byl naposledy změněn čl. 9 zákona ze 17. 7. 2017 (spolková sbírka zákonů I, str. 2446)], přípustnost tohoto způsobu zastupování i pro společnost s ručením omezeným je nicméně dovozována na základě analogie k úpravě akciové společnosti.

31. V České republice taková úprava zcela absentuje (na rozdíl od situace do roku 1950, kdy i na území dnešní České republiky platil rakouský zákon o společnosti s ručením omezeným), a český právní řád tuto odchylku od základního (statusového) pravidla způsobu zastupování právnické osoby členy jejího statutárního orgánu neumožňuje.

32. Ostatně - jak přiléhavě konstatoval odvolací soud - nelze přehlížet, že zástupčí oprávnění

prokuristy je, na rozdíl od zástupčího oprávnění členů statutárního orgánu, omezené na právní jednání vypočtená v § 450 odst. 1 o. z. Pro rozšíření zástupčího oprávnění v případě společného jednání s členem statutárního orgánu (i na jednání nespádající jinak do rozsahu prokury), pro něž pléduje dovolatelka, přitom nelze nalézt žádnou zákonnou oporu (shodně Hurychová, K., op. cit. výše).

33. Nelze přehlížet, že prokura je toliko plnou mocí a prokurista je „pouhým“ zmocněncem podnikatele. Přípuštěním úpravy jednání členů statutárního orgánu za právnickou osobu společně s prokuristou, tedy s jedním z mnoha v úvahu připadajících „nestatutárních“ zástupců, bez jakékoliv zákonné opory, by nutně znamenalo, že obdobně lze vázat zástupčí oprávnění členů statutárního orgánu na společné jednání jakéhokoliv jiného zástupce právnické osoby (např. jiného zmocněnce, zákonného zástupce dle § 430 odst. 1 o. z. apod.). To by však vedlo k rozmělnění jedné ze základních působností statutárního orgánu a ve svých důsledcích by to mohlo znamenat (k újmě třetích osob) znepřehlednění způsobu, jakým členové statutárního orgánu právnickou osobu zastupují.

34. Správným pak Nejvyšší soud shledává i závěr odvolacího soudu o tom, že ujednání společenské smlouvy dovolatelky porušující statusovou úpravu způsobu zastupování právnické osoby členy jejího statutárního orgánu je neplatné, a že k této neplatnosti soud přihlédne i bez návrhu.

35. Podle § 580 odst. 1 o. z. neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.

Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

Podle § 1 odst. 2 o. z. nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

36. Obecně platí, že právní normy soukromého práva jsou zásadně dispozitivní. Jinak řečeno, strany se mohou při úpravě svých práv a povinností od právních norem soukromého práva odchýlit, jestliže to zákon nezakazuje [viz § 1 odst. 2 část věty před středníkem o. z., důvodová zpráva k návrhu občanského zákoníku (sněmovní tisk číslo 362, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 6. volební období 2010 - 2013; dále jen „důvodová zpráva“), s. 583, a v právní teorii např. Eliáš, K., op. cit. výše, s. 60, nebo Melzer, F., Tégl, P., op. cit. výše, s. 51 a 52].

37. Ustanovení § 1 odst. 2 části věty před středníkem o. z. pak vychází z toho, že takový zákaz bude výslovný. Výslovný zákaz určitého ujednání stran může být přímý i nepřímý.

38. V případě přímého zákazu zákon výslovně určuje, že se určité jednání zakazuje. Příkladem přímých výslovných zákazů je právě ustanovení § 1 odst. 2 část věty za středníkem o. z., jež zakazuje ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob. Povaha právní normy, od níž se taková ujednání odchylně (tj. zda jde o právní normu absolutně či relativně kogentní anebo o právní normu dispozitivní), přitom není významná. Jinak řečeno, ani od dispozitivní právní normy se strany nemohou odchýlit způsobem popsáním v § 1 odst. 2 části věty za středníkem o. z. Je-li však možno jakoukoliv odchylku od určité právní normy považovat (per se) za porušující dobré mravy, veřejný pořádek či právo upravující postavení osob, lze takovou právní normu kvalifikovat jako (absolutně) kogentní.

39. V případě nepřímého zákazu zákon odchylné ujednání stran reprobuje tím, že je prohlašuje za neplatné, případně za zdánlivé, či určuje, že se k němu nepřihlíží. Příkladem nepřímého výslovného

zákazu je ustanovení § 580 o. z., podle něhož je neplatné (mimo jiné) právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje (srov. důvodovou zprávu, s. 584, a v právní teorii např. Melzer, F., Tégl, P., op. cit. výše, s. 55). I v tomto případě platí, že zákon zakazuje každou odchylku od určité právní normy, která odporuje jejímu smyslu a účelu, byť by obecně nešlo o právní normu (absolutně) kogentní (tedy byť by jiné odchylky od právní normy byly možné). Brání-li však smysl a účel určité právní normy jakémukoliv odchýlnému ujednání, půjde o právní normu (absolutně) kogentní.

40. Ujednání porušující právo týkající se postavení (fyzických i právnických) osob, tedy i úpravu způsobu, jakým členové statutárního orgánu jednají za právnickou osobu, zakazuje výslovně a přímo § 1 odst. 2 část věty za středníkem o. z.

41. Jakkoliv zákonodárce v posledně označeném ustanovení zakazuje ujednání porušující právo týkající se postavení osob vedle ujednání porušujících veřejný pořádek, nelze přehlížet, že právní normy upravující osobní status (fyzických i právnických osob) spadají mezi normy chránící veřejný pořádek (v právní teorii srov. např. Eliáš, K.: op. cit. výše, s. 60 a 77, nebo Melzer, F., Tégl, P., op. cit. výše, s. 61). Sankcionuje-li tedy § 588 o. z. absolutní neplatností (mimo jiné) právní jednání odporující zákonu a zjevně narušující veřejný pořádek, postihuje tak i právní jednání zjevně porušující právo týkající se postavení osob (jež představuje „podmnožinu“ právních norem chránících veřejný pořádek).

42. Jak Nejvyšší soud vysvětlil výše, ujednání o společném jednání jednatele a prokuristy jakožto způsobu zastupování společnosti členy jejího statutárního orgánu odporuje zákonu (§ 1 odst. 2, § 164 odst. 2 o. z.) a zjevně porušuje právo týkající se postavení osob, tedy i veřejný pořádek. Není pochyb o tom, že smysl a účel právních norem chránících veřejný pořádek vyžaduje, aby právní jednání je porušující byla neplatná (srov. i důvodovou zprávu, s. 690). Nejvyšší soud tak ve shodě se soudem odvolacím uzavírá, že posuzované ujednání společenské smlouvy dovolatelky je neplatné, a že k této neplatnosti soud přihlédne v souladu s § 588 o. z. i bez návrhu.

43. Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu a jeho obsahového vymezení správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud, který neshledal ani vady řízení, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (242 odst. 3 o. s. ř.), dovolání zamítl podle § 243d písm. a) o. s. ř.

44. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 29. září 2017) se podává z části první, článku II bodu 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.